

ЗАТВЕРДЖЕНО

постановою Бюро Президії НАН
України

від 24.02.2021 № 61

ПОРЯДОК
здійснення внутрішньої оцінки якості внутрішнього аудиту
в Національній академії наук України

I. Загальні положення

1.1. Порядок здійснення внутрішньої оцінки якості внутрішнього аудиту (далі – Порядок) в Національній академії наук України (далі НАН України) визначає механізм організації і проведення внутрішньої оцінки якості діяльності Відділу внутрішнього аудиту НАН України (далі – Відділ або ВВА НАН України), документування результатів та реалізації заходів щодо підвищення якості внутрішнього аудиту.

1.2. Проведення внутрішньої оцінки якості внутрішнього аудиту здійснює начальник Відділу.

1.3. У цьому Порядку наведені нижче терміни вживаються у такому значенні:
внутрішня оцінка якості – це процес аналізу діяльності Відділу з метою забезпечення (гарантій) відповідності діяльності національним стандартам, кодексам, правилам та іншим вимогам нормативно-правових актів у сфері внутрішнього аудиту, оцінки ефективності реалізації функції та визначення заходів із забезпечення та підвищення професійного рівня й ефективності виконання внутрішніми аудиторами їх завдань для покращення реалізації функції внутрішнього аудиту в НАН України;

зацікавлені сторони – керівництво НАН України, керівники структурних підрозділів апарату Президії НАН України, які зацікавлені в якості проведених внутрішніх аудитів, а також у відповідності результатів аудиторських досліджень очікуванням відповідних сторін;

моніторинг – функція постійного нагляду, спостереження й аналізу якості організації та проведення кожного внутрішнього аудиту;

програма забезпечення та підвищення якості внутрішнього аудиту – щорічний план заходів, розроблений за результатами проведення періодичних внутрішніх оцінок, зовнішніх оцінок функціонування системи внутрішнього аудиту та спрямований на підвищення якості внутрішнього аудиту.

II. Методи та організаційні аспекти проведення внутрішньої оцінки якості внутрішнього аудиту

2.1. Внутрішня оцінка якості проводиться на всіх етапах внутрішнього аудиту та стосується усіх аспектів діяльності Відділу.

2.2. Метою внутрішніх оцінок якості є підвищення ефективності реалізації функції внутрішнього аудиту та забезпечення гарантій дотримання вимог Стандартів внутрішнього аудиту, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 04.10.2011 № 1247 (далі – Стандарти), Кодексу етики працівників підрозділу внутрішнього аудиту, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 29.09.2011 № 1217 (далі – Кодекс етики), а також інших нормативно-правових актів, в процесі реалізації функцій внутрішнього аудиту.

2.3. Внутрішня оцінка якості внутрішнього аудиту реалізується шляхом:
постійного моніторингу та підтримки реалізації функції внутрішнього аудиту;
вивчення позиції зацікавлених сторін;
проведення періодичного аналізу та оцінки якості діяльності Відділу.

2.4. Внутрішня оцінка якості передбачає постійний моніторинг діяльності з внутрішнього аудиту, що проводиться начальником Відділу, та періодичний аналіз діяльності, що проводиться працівниками Відділу шляхом самооцінки.

Постійний моніторинг є невід’ємною частиною повсякденного нагляду, перевірки та оцінки функції внутрішнього аудиту.

Періодична оцінка проводиться для визначення відповідності діяльності Кодексу етики та Стандартам.

2.5. Для забезпечення якості виконання функції внутрішнього аудиту існують ключові показники діяльності Відділу (кількісних та/або якісних вимірювальних індикаторів), у тому числі для використання при проведенні внутрішніх оцінок якості.

Ключовими показниками діяльності Відділу є:

рівень охоплення внутрішніми аудитами мережі об’єктів аудиту, зокрема об’єктів з високим рівнем ризику;

відсоток проведення аудитів ефективності;

рівень виконання планів діяльності з внутрішнього аудиту, відсоток вчасно виконаних аудиторських завдань;

відсоток аудиторських рекомендацій, прийнятих керівництвом;

рівень впровадження наданих аудиторських рекомендацій;

відсоток рекомендацій, за якими досягнуто результативність;

зменшення відсотка коментарів до аудиторських звітів, які були враховані, зокрема у зв’язку з неналежним проведенням аудиту;

рівень укомплектування Відділу внутрішнього аудиту з урахуванням загальної потреби у навичках і компетенціях, необхідних для виконання аудиторських завдань;

відсоток працівників, які пройшли підвищення кваліфікації тощо.

Ключові показники діяльності підлягають систематичному перегляду відповідно до визначених цілей з метою їх ефективного використання.

2.6. Відповідальним за організацію та проведення внутрішніх оцінок якості внутрішнього аудиту є начальник ВВА НАН України.

2.7. При організації та проведенні внутрішніх оцінок якості внутрішнього аудиту начальник Відділу має дотримуватись принципів незалежності та об'єктивності.

III. Програма забезпечення та підвищення якості внутрішнього аудиту

3.1. Метою складання Програми забезпечення та підвищення якості внутрішнього аудиту (далі – Програма) є постійний розвиток, удосконалення діяльності ВВА НАН України та підвищення ефективності реалізації функції внутрішнього аудиту в НАН України.

3.2. Програма складається щороку до 15 лютого та підписується начальником Відділу.

Форма Програми наведена у додатку 1 до цього Порядку.

3.3. Програма формується за результатами періодичного аналізу та оцінок якості і постійного моніторингу діяльності з внутрішнього аудиту, а також з урахуванням вивчення позиції зацікавлених сторін.

3.4. Програма передбачає заходи щодо вдосконалення діяльності з внутрішнього аудиту, усунення та недопущення в подальшому встановлених відхилень, порушень, недоліків, зокрема:

встановлених у ході проведення постійного моніторингу функції внутрішнього аудиту, у тому числі шляхом перегляду існуючих та запровадження нових системних заходів контролю;

встановлених за результатами періодичних внутрішніх оцінок якості;

встановлених за результатами проведених зовнішніх оцінок якості.

3.5. Програма містить конкретні заходи, терміни їх виконання, відповідальних виконавців та очікувані результати. Конкретність заходів полягає у тому, що за наслідками їх виконання має бути досягнуто вимірюваних результатів.

3.6. Не включаються до Програми заходи і завдання, які є поточною діяльністю Відділу та визначені законодавством у сфері внутрішнього аудиту, зокрема, формування планів діяльності з внутрішнього аудиту, проведення внутрішніх аудитів, складання звітності про результати діяльності підрозділу тощо.

3.7. Виконання Програми забезпечується начальником Відділу.

3.8. Начальник Відділу звітує перед керівництвом НАН України про стан виконання Програми (реалізації заходів, передбачених нею на відповідний рік) у терміни, які визначені пунктом 7.2 цього Порядку.

3.9. У разі необхідності до Програми начальником Відділу можуть вноситься зміни.

IV. Постійний моніторинг та підтримка реалізації функції внутрішнього аудиту

4.1. Постійний моніторинг та підтримка реалізації функції внутрішнього аудиту є невід'ємною частиною заходів із забезпечення та підвищення якості функції внутрішнього аудиту і здійснюється безпосередньо начальником Відділу.

Моніторинг включає безперервний нагляд, перевірку, наставництво й навчання працівників Відділу.

4.2. Постійний моніторинг та підтримка реалізації функції внутрішнього аудиту в ході організації, проведення та реалізації результатів аудиторських досліджень здійснюється безпосередньо на рівні:

- кожного працівника Відділу;
- керівника аудиторської групи;
- начальника Відділу.

4.3. Під час виконання аудиторського завдання кожним працівником Відділу здійснюється постійний моніторинг функції внутрішнього аудиту, який передбачає діяльність усіх співробітників, причетних до виконання цього завдання (працівник Відділу, керівник аудиторської групи, начальник Відділу).

4.3.1. Працівники Відділу забезпечують якість виконання аудиторських завдань шляхом дотримання Стандартів, Кодексу етики, вимог інших нормативно-правових актів з питань внутрішнього аудиту, а також виконання своїх посадових обов'язків на високому професійному рівні.

4.3.2. У разі проведення аудиторського дослідження групою внутрішніх аудиторів керівник такої аудиторської групи спрямовує та координує діяльність усіх членів групи. У таких випадках керівник аудиторської групи постійно наглядає за дотриманням членами аудиторської групи вимог нормативно-правових актів у сфері внутрішнього аудиту, ефективністю реалізації аудиторського дослідження, а також підтримує постійний зв'язок із начальником ВВА НАН України. Під час проведення аудиторського дослідження працівники Відділу забезпечують об'єктивність висновків у офіційній документації, а керівник аудиторської групи – загальну якість результатів роботи аудиторської групи.

4.3.3. Начальник Відділу здійснює повсякденний поточний нагляд за реалізацією функції внутрішнього аудиту на кожній його стадії, у тому числі моніторинг за ходом здійснення кожного аудиторського завдання. Зокрема, відповідний нагляд полягає у забезпеченні постійного здійснення контрольної функції за правильністю визначення цілей внутрішнього аудиту та його очікуваних результатів, якістю планування внутрішнього аудиту, розподілу трудових ресурсів, якістю складання програми аудиту, аудиторського звіту тощо.

4.4. Керівник аудиторської групи (у тому числі в тому разі, коли керівником аудиторської групи є спеціаліст) під час планування та здійснення аудиторського дослідження обов'язково проводить постійний моніторинг щоденної аудиторської діяльності.

4.4.1. Виконання функцій керівника аудиторської групи передбачає, зокрема: розподіл завдань та обсягів роботи між членами аудиторської групи та за потреби – їх коригування;

контроль ходу виконання завдань кожним членом аудиторської групи, стану виконання ними програми, надання їм необхідної допомоги;

вжиття в межах повноважень заходів для забезпечення об'єктивності і незалежності членів аудиторської групи;

інформування начальника Відділу про фактори, що негативно впливають на незалежність і об'єктивність членів аудиторської групи;

інформування начальника Відділу про необхідність участі у внутрішньому аудиті залучених фахівців/експертів, отримання необхідної інформації від третіх осіб, отримання членами аудиторської групи необхідних консультацій, роз'яснень та іншої допомоги, включаючи технічну;

розгляд, повернення на доопрацювання або схвалення офіційної документації про результати виконання членами аудиторської групи завдань під час внутрішнього аудиту.

4.4.2. Здійснення постійного моніторингу керівником аудиторської групи може реалізовуватись шляхом:

закріплення питань програми за членами аудиторської групи та визначення часу на їх виконання, а також визначення порядку та періодичності робочого звітування про стан виконання завдань;

проведення перед початком внутрішнього аудиту наради з членами аудиторської групи (закріплення за членами групи завдань, обговорення результатів попереднього вивчення об'єкта аудиту, обговорення питань аудиту та методів їх дослідження, обговорення можливих проблем та ризиків при проведенні аудиторського дослідження тощо);

постійного нагляду за достатністю ресурсів (людських, часових тощо) для виконання програми аудиту;

нагляду за виконанням членами групи закріплених завдань, у тому числі дотримання строків та забезпечення належної якості виконання завдань (обраних методів дослідження, аудиторських процедур, повноти аудиторських дій тощо) для отримання гарантій того, що здійснені аудиторські процедури та зібрані аудиторські докази є достатніми для підтвердження аудиторських висновків;

надання методологічної та консультаційної підтримки членам аудиторської групи; обговорення з членами аудиторської групи проблемних питань, що виникають у ході проведення дослідження, та розробка шляхів їх вирішення;

систематична перевірка отриманих результатів на кожному етапі проведення аудиторського дослідження;

систематичне (після завершення кожного етапу дослідження) інформування начальника ВВА НАН України про хід дослідження;

обговорення з членами аудиторської групи проєктів складених ними офіційних документів за результатами аудиторського дослідження, у тому числі щодо повноти дослідження усіх питань програми, відповідності та достатності аудиторських доказів для наданих аудиторських висновків, правильності кваліфікації встановлених фактів порушень та недоліків тощо;

надання конкретних і чітких вказівок щодо необхідності доопрацювання офіційної документації за результатами аудиторського дослідження;

обговорення з членами аудиторської групи проєкту аудиторських рекомендацій щодо їх якості та відповідності встановленим фактам, надання вказівок щодо необхідності доопрацювання рекомендацій;

обговорення проєкту аудиторського звіту та рекомендацій з начальником Відділу внутрішнього аудиту, забезпечення його доопрацювання у разі необхідності;

забезпечення своєчасного надання аудиторського звіту для ознайомлення відповідальним за діяльність, проведення обговорення звіту;

надання вказівок щодо забезпечення реалізації матеріалів проведеного внутрішнього аудиту та контроль за їх виконанням тощо.

4.4.3. Постійний моніторинг, який здійснюється керівником аудиторської групи в ході проведення аудиторського дослідження, має гарантувати, що:

члени робочої групи дотримуються вимог Стандартів, Кодексу етики, інших нормативно – правових актів з питань проведення внутрішнього аудиту;

проблемні питання, які виникали, вчасно вирішені та не мають впливу на виконання аудиторського завдання;

усі аудиторські висновки належним чином обґрунтовані та підтверджені належною доказовою базою;

виявлені недоліки та відхилення, допущені внутрішніми аудиторами при виконанні аудиторського завдання, складанні документації тощо, усунуті до завершення внутрішнього аудиту.

Форму Анкети для здійснення заходів постійного моніторингу під час проведення внутрішнього аудиту наведено в додатку 2 до цього Порядку.

4.5. Начальник Відділу здійснює постійний моніторинг шляхом візування (погодження) документів, проведення робочих нарад тощо у вигляді загального нагляду за плануванням, організацією та проведенням внутрішніх аудитів, своєчасністю та якістю складання аудиторських звітів, наданих рекомендацій, моніторингом їх впровадження.

До основних заходів, що здійснюються начальником Відділу в ході поточного моніторингу функції з внутрішнього аудиту, належать:

створення необхідних умов для результативної роботи ВВА НАН України;

оцінка якості складання плану діяльності з внутрішнього аудиту;

аналіз завантаженості працівників Відділу та забезпечення її рівномірності;

контроль за своєчасністю та повнотою виконання Відділом плану діяльності з внутрішнього аудиту;

визначення відповідальних осіб за здійснення постійного моніторингу (зокрема, при виконанні конкретних аудиторських завдань) та делегування їм відповідних повноважень;

опитування працівників Відділу щодо наявності конфлікту інтересів перед визначенням складу аудиторської групи;

розгляд, підписання/візування документів, які стосуються організації внутрішніх аудитів (програми аудиту, розпорядчого документа на здійснення аудиту (посвідчення), запитів на отримання інформації тощо);

проведення нарад перед початком виконання аудиторського завдання для аудиторської групи, в тому числі з метою оцінки готовності до виконання завдання;

загальний нагляд за виконанням програми аудиту;

запровадження систематичного інформування керівником аудиторської групи

начальника Відділу про хід аудиту;

обговорення з керівником аудиторської групи проблемних питань, що виникають у ході проведення дослідження, та їх вирішення;

залучення у разі виявлення недостатності у компетенціях спеціалістів Відділу зовнішніх фахівців/експертів до виконання аудиторських завдань, оцінки наявності у таких фахівців/експертів відповідної кваліфікації та досвіду;

систематичне (зокрема, після завершення кожного етапу дослідження) заслуховування інформації аудиторських груп про стан виконання аудиторських завдань;

розгляд проєкту аудиторського звіту, рекомендацій, їх обговорення з керівником аудиторської групи, надання конкретних і чітких вказівок щодо необхідності їх доопрацювання;

надання вказівок щодо забезпечення реалізації матеріалів проведеного внутрішнього аудиту та контроль за їх виконанням;

аналіз дієвості постійного моніторингу, що здійснюється Відділом для забезпечення впровадження рекомендацій, наданих за результатами внутрішніх аудитів; контроль та надання вказівок щодо вжиття додаткових заходів при здійсненні моніторингу впровадження рекомендацій;

аналіз основних показників діяльності Відділу, періодичної звітності про результати його діяльності.

V. Вивчення позиції зацікавлених сторін

5.1. Під час проведення внутрішнього аудиту може проводитися вивчення пропозицій зацікавлених сторін. Це є гарантуванням якості проведених внутрішніх аудитів, а також відповідності результатів аудиторських досліджень очікуванням відповідних сторін.

5.2. Вивчення позиції зацікавлених сторін здійснюється шляхом:

анкетування;

спілкування з представниками суб'єкта внутрішнього аудиту в процесі погодження проєкту аудиторського звіту;

аналізу листів, отриманих від суб'єктів внутрішнього аудиту щодо впровадження наданих за результатами внутрішніх аудитів рекомендацій;

аналізу скарг на дії працівників Відділу внутрішнього аудиту;

обговорення питань, що стосуються внутрішніх аудитів, на нарадах у керівництва НАН України, інших нарадах тощо.

5.3. Анкетування зацікавлених сторін проводиться:

після кожного внутрішнього аудиту – анкетування суб'єктів внутрішнього аудиту;

періодично (наприклад, щороку перед проведенням періодичних внутрішніх оцінок/самооцінок) – анкетування керівників структурних підрозділів апарату Президії НАН України тощо.

Опитування керівників структурних підрозділів використовується Відділом для отримання інформації з метою подальшого підвищення якості функцій внутрішнього аудиту.

Форма анкети для опитування зацікавлених сторін визначена у додатку 3 до

цього Порядку.

VI. Періодичний аналіз та оцінка якості діяльності Відділу

6.1. Періодичний аналіз та оцінка якості діяльності Відділу проводиться працівниками Відділу на декількох рівнях:

- періодичні економічні навчання працівників;
- періодичні самооцінки працівників;
- внутрішня оцінка діяльності з внутрішнього аудиту.

6.2. З метою підвищення професійної кваліфікації начальник Відділу сприяє направленню працівників Відділу на навчання та семінари.

6.2.1. Інформація щодо проходження навчання з підвищення професійної кваліфікації заповнюється працівниками Відділу раз на півріччя до 05 липня поточного року та до 05 січня року наступного за звітним, відповідно за формою, визначеною у додатку 4 до цього Порядку.

6.3. З метою вивчення нормативно-правових актів, вирішення актуальних питань стосовно аудиторської діяльності у Відділі проводяться навчання.

6.3.1. З урахуванням Програми начальником Відділу раз на півріччя складаються Плани навчань працівників Відділу (далі – План) до 20 липня поточного року та до 20 січня року, наступного за звітним відповідно (додаток 5).

6.3.2. Начальник Відділу за результатами виконання Плану складає Звіт про проведення навчань в Відділі внутрішнього аудиту НАН України (додаток 6) раз на півріччя до 05 липня поточного року та 05 січня року, наступного за звітним відповідно.

6.4. З метою підвищення рівня особистої професійної компетентності працівники Відділу здійснюють самостійне вивчення нормативно-правових актів та періодичну самооцінку.

6.4.1. Періодична самооцінка здійснюється усіма працівниками Відділу та передбачає оцінку якості тих аспектів діяльності внутрішнього аудиту, до реалізації яких вони залучались.

6.4.2. Періодична самооцінка здійснюється шляхом проведення самостійного аналізу якості власної діяльності з внутрішнього аудиту (аналізу складених документів, результатів проведених аудитів, якості планування аудиторського дослідження та можливості покращення своєї діяльності тощо), результати якої документуються (додаток 7).

6.4.3. Задокументовані за відповідне півріччя результати періодичної самооцінки працівники Відділу надають начальнику Відділу для врахування в ході проведення періодичної внутрішньої оцінки якості.

6.4.4. Начальником Відділу за результатами проведених періодичних самооцінок працівників визначаються завдання/заходи, спрямовані на покращення роботи працівників, запобігання виявленим недолікам та підвищення професійного рівня кожного внутрішнього аудитора.

6.5. Внутрішня оцінка якості діяльності з внутрішнього аудиту проводиться

начальником Відділу щорічно до 20 січня року, наступного за звітним.

6.5.1. Під час проведення внутрішньої оцінки якості діяльності з внутрішнього аудиту начальником Відділу обов'язково враховуються результати постійного моніторингу якості реалізації функції внутрішнього аудиту, позиції зацікавлених сторін, а також результати проведених працівниками Відділу періодичних самооцінок.

6.5.2. Внутрішня оцінка якості охоплює увесь спектр діяльності Відділу, зокрема:

організаційно-правові засади діяльності;

систему планування роботи;

організаційні та функціональні аспекти проведення внутрішніх аудитів;

результативність проведених внутрішніх аудитів та реалізації їх результатів;

звітування про діяльність;

стан взаємодії зі структурними підрозділами апарату Президії НАН України, іншими органами державної влади;

заходи із забезпечення та підвищення якості внутрішнього аудиту.

6.5.3. Внутрішня оцінка якості діяльності з внутрішнього аудиту Відділу здійснюється відповідно до переліку питань, які наведено у додатку 8 до цього Порядку.

6.7.4. Звіт про результати проведеної внутрішньої оцінки якості внутрішнього аудиту (додаток 8) передбачає:

на першому етапі – надання чітких відповідей на усі запитання, передбачені кожним розділом звіту;

на другому етапі – враховуючи відповіді, надання оцінки за кожним аспектом діяльності та визначення переліку заходів, спрямованих на покращення ситуації;

на третьому етапі – надання об'єктивного, такого, що ґрунтується на результатах двох попередніх етапів, загального висновку щодо якості внутрішнього аудиту та стратегічних напрямів його покращення.

Напрями покращення якості внутрішнього аудиту надалі становлять основу Програми на наступний рік.

VII. Оформлення та реалізація результатів внутрішньої оцінки якості

7.1. Результатом внутрішньої оцінки якості в НАН України є Звіт про результати проведеної внутрішньої оцінки якості внутрішнього аудиту, який начальник Відділу внутрішнього аудиту подає на затвердження керівництву НАН України до 15 лютого року, наступного за звітним.

Керівництво НАН України при цьому може висловити свої зауваження та пропозиції.

7.2. Із результатами внутрішніх оцінок якості внутрішнього аудиту та Програмою на наступний рік начальник Відділу НАН України зобов'язаний ознайомити усіх працівників підрозділу.

7.3. Результати внутрішніх оцінок якості внутрішнього аудиту зберігаються у Відділі внутрішнього аудиту НАН України та подаються до органів Міністерства фінансів України за вимогою.

**Начальник Відділу
внутрішнього аудиту
НАН України**